

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înaintea.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Buna credință.

Poporul român încă din timpurile cele mai vechi a fost cu absolută bună credință în conducătorii sei. Mai ales până aceștia erau numai ocârmuitorii bisericii, preoții și dascălii, poporul le urma cu toată încrederea poveștele lor.

A venit apoi un timp de glorie, epoca din 48, când în fruntea poporului s'au pus alături de preoți și aleșii din partea laică a neamului, îndeosebi oameni, cari învățaseră legile și drepturile. De-atunci rândurile de conducători s'au tot sporit, ear' poporul a rămas tot cel vechiu față de ei, în deplină ascultare și cu deplină bună credință în faptele lor.

Și numai astfel, dacă socotim această legătură dintre popor și conducători, încrederea ce-i unia atât de strâns, ne putem explica, cum a fost cu puțință, ca să se săvârșască fapte atât de mari și de întăritoare de conștiință națională, cum au fost cele înainte de 1894, cari vor rămânea unele dintre cele mai frumoase pagini ale istoriei mișcărilor noastre naționale.

Au recunoscut acest fapt și stăpânirea maghiară, care vecinic lovia în conducătorii noștri, făcându-i pe ei singuri «vinovați» de agitația ce domnia în țeară, și a răspândit știrea în străinătate, că nu există chestie națională românească, nu există popor nemulțumit, ci numai câțiva agitatori de meserie, cari n'au aderenți în popor.

Dar' nu era adevărată afirmația aceasta a stăpânirii. Poporul și conducătorii sei atunci erau un trup. Ceea-ce s'a făcut împreună s'a făcut. Fără popor nici conferințe naționale, nici ducerea Memorandului la Viena, nici procesul dela Cluj nu însemnau nimic...

Așa a fost asta până acum cinci

ani. Ear' atunci a venit un cias rău pentru noi. Vechia legătură dintre popor și conducătorii sei s'a frânt. Temeiul pe care se clădeau luptele noastre politice s'a sdruncinat; *buna credință a poporului a fost îndușită.*

Se poftescă astăzi conducătorii noștri naționali de odinioară și să se coboare în popor, acolo, unde alături de martirul de pe Calvar strălucea și icoana martirilor naționali. Poftescă și întrebe pe aceia cari înălțau rugăciuni pentru dășii înaintea altariului, cum mai judecă astăzi asupra lor? Mai au vre-o umbră de încredere în faptele sau vorbele lor? Mai recunoaște-i cineva de conducători? Mai vrea să știe poporul de-o luptă națională sub steagul lor? Sau îi socotește de compromiși și pretinde retragerea lor deservită?

Și dacă acei conducători vor găsi poporul atât de schimbat, dacă-l vor vedea cu altă fire, nesupus, neascultător, năințezător, să nu creadă cumva că e tot din vina poporului. Nu, poporul nu e nerecunoscător, a dovedit-o prea din belșug că știe răsplăti faptele bune; poporul nu urește pe bărbații cu carte eșii din sinul seu, nici nu le nesocotește sfaturile din principiu, cum se întâmplă la alte popoare; altundeva zace pricina; *și-a pierdut poporul credința în frunțașii sei.*

Este o tristă constatare aceasta, dar' trebuie să o facem, pentru-că ne doare inima, vâzând în așa măsură depărtat poporul în cele politice de cătră idolii sei de odinioară.

Precum se știe, conducătorii naționali și-au pierdut autoritatea înaintea poporului atunci, când și-au declarat războiu între sine, când se acuzau de tot felul de fapte și bănuieli, când unul voia să păteze caracterul și cinstea politică a celuilalt.

Când s'a rostit cuvântul grav „*tradare*”, poporul a rămas înmărmurit și

prima lovitură bune sale credințe i-s'a dat din partea acelor cari au pronunțat acest cuvânt. Ce era mai ușor, decât ca aceia, cari până atunci credeau orbește, să creadă și de astă-dată și să rămână desamăgiți, despoiați de frumoasa iluzie ce o aveau despre o parte dintre cei mai capabili conducători ai sei?..

Dar' ghimpele bănuielii și a neîncrederii s'a vîrit chiar și în inima acelor cari socoteau de adevărată legenda trădării. Aceștia așteptau, ca cei-ce au făcut scisiunea, cei-ce au arătat și doborât pe „trădători”, să pună ei mâna pe steag, se ducă lupta mai departe, se închege forțele conducătoare, se ducă cauza la isbândă. Căci numai astfel puteai convinge mulțimea că cuvântul *leu* e bun și cinstit, dacă tu te afirmi superior aceluia pe care l'ai făcut trădător și te arătai însuși puternic de luptă și demn de încredere. A cleveți pot toate babele, a lupta însă numai bărbații sunt în stare.

«Netrădătorii» însă n'au fost în stare să mulțumească nici pe cei mai înfocați aderenți ai lor. Și cum era să-i mulțumească, când „Tribuna”, organul lor, căuta pare-că anume privilegiul, pentru-ca se destrame, se nimicească buna înțelegere, se demoralizeze și se provoace cel mai complet disgust. În schimb însă nici o idee nouă de luptă, deși discută vecinica „altă idee”; nici un program de acțiune, deși a fost mereu provocată a spune un asemenea program dacă-l are.

Noi am arătat în diferite rânduri consecințele procedurii domnilor netrădători. Am arătat că ne vatămă în bunul simț, când ei în mod fals se folosesc de titlul „comitet național”. Am arătat mai departe că a lor e partea leului că ni-am pierdut organizația noastră politică. Și după toate acele credeam că am găsit formula cea mai domoală posibilă, când le-am spus: *sunteți nepuțințioși, dați-vă la o parte!* Am zis-o

aceasta mai ales la adresa bătrânului frunțaș din capul lor, care putea încă să se retragă cu demnitate, înainte de-a vedea cu ochii urmările rele a manoperelor ce se săvârșesc în fața d-sale, fără ca să fie în stare a le controla.

Și acum din nou trebuie să ne ridicăm glasul împotriva acestor domni «autorizați», cari au pus mâna pe o nouă chestiune, pentru-ca să producă nouă turburări în popor, să facă earăși sânge rău, scisiune, se sdrobească total credința poporului în aleșii sei.

Folosindu-se de ideile aduse în discuție de »Tribuna Poporului«, ziarul din Sibiu, cu o bucurie vedită și cu răutatea oamenilor siguri de câștig, se năpustesc în contra acelor cari stau aproape de ziarul aradan și atacă furios pe niște bărbați cari prin trecutul lor și-au asigurat neperitoare merite pentru neam, vrând a-i arăta neamului ca niște trădători uitați de datorințele sfinte cătră neam. E curată păcătoșenie, când cei din Sibiu vorbesc cu atât cinism despre un bărbat ca episcopul Nicolae Popea, fala neamului nostru, sau despre un caracter cinstit ca părintele Mangra, pe care lumea care-l cunoaște îl adora tocmai pentru cinstea și înțelepciunea cu care își apăra neamul. A voi să discredităm înaintea poporului pe acești bărbați și pe alții din jurul lor, fiind-că poate își au programul lor deosebit de idei, cu cari socot a ducă la o apropiată isbândă poporul care așa de mult se svêcolește în apăsare, înseamnă a propaga pe față demoralizarea în popor. A restălmăci ideile expuse, tu care n'ai găsit nici cea mai mică urmă de idee practică pentru a eși din noroiu, a osândi și muștra, tu care nici în virtutea trecutului tău nici a capacității tale nu ești competent, — nu e cinstită procedură. Ear' a numi »înfrățire« sau »tradare« simpla idee, că Românii s'ar putea în-

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

La Smîrdan.

Neam român, vîzui odată
»Oastea Domnului Mihai« —
Zicea Dunărea întristată, —
»Fulger pe atunci erai.
»Șalergând prin cer furtuna
»Canta vorbe românești
»Astăzi stau șascult într'una
»Și mă uit și nu mai ești!

Dar' abia rosti cuvântul
Dunărea, venind prin văi,
Și vîzdu gemând pământul
Și de cai și de flăcăi.
Zornet auzi prin zare,
Cum se nchiagă stol cu stol
Și năprasnică răsare
Oastea Domnului Carol.

Jalnic tu-ți doinești durerea
Dunăre, și iată-acum!
Din mormânt eși puterea
Și n'zadar îi stai în drum.
Trec voinicii peste tine;
Mersul lor e zbor de fulg
Și din mâinile străine
Stema libertății smulg.

Tresărîră iuți Românii,
Căci aminte și-au adus,
Cât s'au străduit bătrânii
Steagul să ni-l ție sus,
Câte plângeri ne ntrerupte
În morminte-or fi vîrsat,
Că nepoții fug de lupte
Și că steagul e nchinat.

Dunăre-ai vîzuit Smîrdanul
Spune tu, s'o spu și eu,
Și noi știm izbi dușmanul,
Și n'Români e Dumnezeu!
Știm și noi gâti cununa
Vitejiei ce-o doinești,
Și când urlă n'cer furtuna
Cântă vorbe românești!

La Smîrdan — așa vru Domnul
Morții dintr'această zi
Vor avea cu spaimă somnul,
Și-aiurând se vor trezi,
Apărându-se cu mâna
Ca de-un tănuț dușman,
Vor mușca gemend țărîna
Ca și n'luptă la Smîrdan.

Că ntr'aceea zi cumplită
N'au mila nici un rost,
Și mânia resvrătita
Lege tuturor ne-a fost,
Astfel că, vîzînd perirea
Insuși Dumnezeu de sus
Galben întorcînd privirea
Mâna peste ochi și-a pus.

La Smîrdan pe unde drumul
Da de-a dreptul spre vrășmași,
Risipeai cu mâna fumul
Ca să vezi la patru pași.
Și ntr'un iad fără de nume
Unde-ai noștri iuți pătrund
Nu era nici cer nici lume
Numai noapte fără fund.

Și într'acel noian de ceață
Dorobanții dând de-un riu,
Au trecut prin sloi de ghiață
Și prin apă până n'brâu.
Riu de apă — Prut să fie —
Cum era să-i ție n'loc,
Dacă n'a putut să-i ție
Din redute-un riu de foc.

La Smîrdan de-un gând cu toții
Fost-am braț pustiitor,
Și murind au dat nepoții
Mâna cu strămoșii lor.
N'ai avut mai buni tu, Bane,
La Călugăreni în văi;
Și la Racovă, Ștefane,
Nu-ți erau mai tari ai tăi...

De-o veni din nou v'odată
Vuet peste-al tău pământ,
Tară dragă și ncercată,
Vom ruga pe Domnul Sfânt,
Nu ntr'alt chip să ne ajute
Ca să nfrîngem pe dușman,
De cât, dându-ne virtute
De flăcăi dela Smîrdan.

G. Cosbuc.

Din Deva.

Aminții-mosaic.

D-nei Elena Pop Hossou-Longin.

Auzit-am de mult și ades auzit-am lăudându-se numele neamului nostru, că suntem neam mare și din nobilă viță și mândru și falnic...

Și printre galbine file de cronici cetit-am adese lucruri mândre, frumoase și fapte mărețe și datătoare de-o nouă viață îmi bătea în auz glăsuirea bătrânilor scripitori...

... că era puternic odată neamul strămoșilor noștri, puternic și mare și băteor era de pământ și birnic de țeri și orașe și domn peste mii de alte popoare și că moșia lui era lumea întreagă... și în mijloc cetatea... eterna cetate!...

... Bătătorii de pământ și domni peste lumea întreagă... și noi suntem sânge din sângele lor... odrasla de regi... și măreț viitor e cel a neamului nostru!...

Bătător de pământ?... Și măreț viitor?!

Priveam împrejur... și lacrimi vedeam și suspine și crunță, sudoare și chinuri... și gemete lungi îmi băteau în auz...

Ah!... vorbe, vorbe, vorbel... Și sarcastic îmi vuia în urechi... »a fost, a fost odată de mult... ce-a fost, a trecut!«

Și mă îndoiam de țaria neamului nostru și mi-să răsvrătea inima în mine și nu puteam crede, că-s mult îndoelnic din fire și

